

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW: — BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

YAS DIPLOMATYŇ SESI

МЕТБУГАТ — ЭЛЕКТРОН ГАЗЕТИ
ELECTRONIC NEWSPAPER

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministriliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar.

№33 (116) 2024-nji ýylyň 31-nji dekabry

Syýasat habarlar

Prezident Wladimir Putin GDA agza ýurtlaryň döwlet Baştutanlaryny geljek ýyl Moskwada şanly sene — Beýik Watançylyk urşunda gazanylan Ýeňşiň 80 ýyllygy mynasybetli geçiriljek dabaralara gatnaşmaga çagyrdy. Şeýle hem ol GDA agza ýurtlaryň ähli raýatlaryna ýetip gelýän Täze ýyl mynasybetli tüýs ýürekden gutlaglaryny we iň gowy arzuwlyny beýan etdi.

***

27-nji dekabrda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Ministrler Kabinetiniň we Döwlet howpsuzlyk geňeşiniň giňişleýin mejlisini geçirdi. Mejlisiň dowamynda döwlet Baştutanymyz Türkmenistanyň Mejlisiniň agzalarynyň halk köpçüligi bilen bilelikde geljek ýylyň şygaryny hem-de nyşany teklipe edýändiklerini belledi we bu teklibi goldap, 2025-nji ýylyň şygaryny «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýip yglan etdi.

Şeýle-de mejlisiň dowamynda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow oňa gatnaşyjylara ýüzlenip, «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» ýylynda ýurtda taryhy özgertmeleriň durmuşa geçirilendigini, türkmen halkynyň abadan we bagtyýar durmuşynyň has-da rowaçlanandygyny, türkmeniň beýik ogyly Magtymguly Pyragynyň 300 ýyllyk toýunyň halkara derejede giňden toýlanandygyny kanagatlanma bilen belledi we şu ýylyň jemlenmegi bilen bagly «Magtymguly — dünýäniň akyldary» atly kitabyňy ýazyp tamamlandygyny aýtdy.

***

27-nji dekabrda Türkmenistanyň DIM-inde ministrliğin ýolbaşçy düzüminiň we işgärleriniň, şeýle hem Türkmenistanyň daşary ýurtlardaky diplomatik wekilhanalarynyň we konsullyk edaralarynyň ýolbaşçylarynyň gatnaşmagynda iş duşuşygy geçirildi.

Duşuşygyň dowamynda gatnaşyjylar «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» şygary astynda geçen ýylyň deslapky netijelerini gözden geçirdiler.

Türkmenistanyň Daşary işler ministri Raşid Meredow Türkmenistanyň Prezidentiniň we Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygynyň parasatly ýolbaşçylygynda Bitarap Türkmenistanyň daşary syýasat ugruny durmuşa geçirmekde yhlasly zähmet çekmegi dowam etdirmegiň ähmiýetini belledi.

Türkmenistanyň başlangyjy bilen BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan yglan edilen Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýylynda Türkmenistanyň Prezidentiniň görkezmelerine laýyklykda ýurdumyzyň diplomatik gullugynyň önünde anyk wezipeler kesgitlenildi.

СОСТОЯЛАСЬ ПРЕЗЕНТАЦИЯ КНИГИ МАХТУМКУЛИ ФРАГИ НА КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ

25 декабря 2024 года в Институте международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана состоялась презентация книги Махтумкули Фраги, переведённая на китайский язык. В мероприятии приняли участие представители дипломатических миссий зарубежных государств и международных организаций в Туркменистане, представители туркменских дипломатических миссий за рубежом, сотрудники Министерства иностранных дел, профессорско-преподавательский состав и студенты.

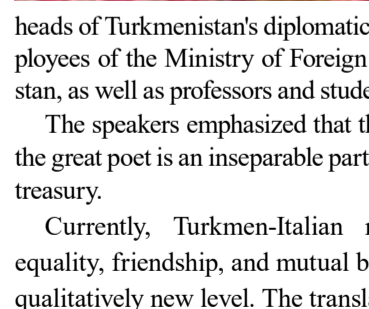

Выступавшие отметили, что перевод избранных произведений великого мыслителя Востока, поэта-гуманиста Махтумкули Фраги на китайский язык играет важную роль в укреплении гуманитарных связей между двумя братскими народами и развитии культурной дипломатии. Также на презентации подробно говорилось о важности глубоко философских стихотворений великого поэта, призывающих все человечество к миру и дружбе, в укреплении мира во всём мире и углублении культурно-гуманитарных связей между народами.

On December 27, 2024, a presentation ceremony of the collection of selected works of Magtymguly Fragi translated into Italian was held at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. The event was attended by heads of diplomatic missions of foreign countries in Turkmenistan, heads of Turkmenistan's diplomatic missions abroad, employees of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan, as well as professors and students.

THE PRESENTATION CEREMONY OF THE SELECTED WORKS OF MAGTYMGULY PYRAGY TRANSLATED INTO THE ITALIAN LANGUAGE

On December 27, 2024, a presentation ceremony of the collection of selected works of Magtymguly Fragi translated into Italian was held at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan. The event was attended by heads of diplomatic missions of foreign countries in Turkmenistan, heads of Turkmenistan's diplomatic missions abroad, employees of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan, as well as professors and students.

The speakers emphasized that the creative heritage of the great poet is an inseparable part of the world's cultural treasury. Currently, Turkmen-Italian relations, based on equality, friendship, and mutual benefit, are reaching a qualitatively new level. The translation of Magtymguly Fragi's selected works into Italian serves as a vivid example of the friendship, fraternity, and close cooperation between Turkmenistan and Italy. Participants of the event noted that the poet's views are based on the principles of good neighborliness, traditions, and adherence to customs with other nations.

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

25-nji dekabrda Türkmenistanyň Prezidenti Serdar Berdimuhamedow Garaşsyz Döwletleriň Arkalaşygyna agza ýurtlaryň döwlet Baştutanlarynyň resmi däl sammitine gatnaşmak üçin Russiýa Federasiýasyna iş saparyny amala aşyrdy.

Sammitiň dowamynda şu ýyl Arkalaşygyň çäklerinde ýerine ýetirilen işleriň netijelerine seredildi, hyzmatdaşlygyň ileri tutulýan ugurlary hem-de geljek üçin wezipeler kesgitlenildi. Şunuň bilen birlikde, ykdysady hyzmatdaşlygyň oňyn görkezijilerini kanagatlanma bilen bellediler. Şeýle hem sebit we ählumumy gün tertibiniň möhüm meseleleri boýunça pikir alyşyldy. Geçen ýyllaryň dowamynda Arkalaşygyň ýurtlarynyň hoşmeýilli erke, özara hormat goýmaga we ynanyşmaga esaslanýan deňhukukly, özara bähbitli hyzmatdaşlyga üýtgeşsiz ygrarlydyklary bellenenildi.

Новая страница культурного диалога

18 декабря 2024 года в Институте международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана состоялась торжественная церемония презентации японского перевода книги Президента Туркменистана Сердара Бердымухамедова «Ýaşlar – Watanuň daýanjy». Это событие подчеркнуло приверженность Туркменистана развитию международного сотрудничества в гуманитарной сфере.

Как известно, книга «Ýaşlar – Watanuň daýanjy» представляет собой своеобразный манифест, в котором систематически изложено стратегическое видение роли молодежи в социально-экономическом и культурном развитии государства. Президент акцентирует внимание на воспитании патриотизма, духовной устойчивости и ответственности молодого поколения, позиционируя их как фундаментальные ценности устойчивого развития современного общества. Перевод этого труда на японский язык является важным шагом, направленным на популяризацию туркменской модели воспитания и раскрытие её универсального значения для мирового сообщества.

Церемония собрала представителей дипломатического корпуса, делового сообщества и академической среды Туркменистана и Японии. В числе выступающих был Посол Японии в Туркменистане Сасаки Хироси, отметивший, что перевод книги представляет собой уникальную возможность для японской аудитории глубже понять историко-культурные особенности Туркменистана. Следующим выступил Посол Туркменистана в Японии Атаурды Байрамов, который в своем выступлении подчеркнул значимость культурной дипломатии для

укрепления межгосударственных связей. Также в церемонии принял участие исполнительный вице-президент компании «Itochu Corporation» Хирою-

ки Цубай, отметивший значимость двустороннего сотрудничества в гуманитарной и экономической сферах.

Научное сообщество Туркменистана представляли преподаватели Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана и Инженерно-технологического университета имени Огузхана. Их выступления были посвящены анализу содержания книги и её образовательного

потенциала, что подчеркивает её актуальность в подготовке нового поколения специалистов, способных эффективно действовать в условиях глобализации.

Мероприятие началось с официальной презентации японского перевода книги. В ходе церемонии выступающие акцентировали внимание на универсальности идей, изложенных в труде, которые находят отклик в различных культурных контекстах. Особо подчеркивалось, что книга способствует укреплению межкультурного диалога, укрепляя и углубляя взаимопонимание между народами Туркменистана и Японии.

Церемония завершилась обсуждением перспектив, которые открывает перевод книги для двустороннего сотрудничества в области образования, культуры и молодежной политики. Выступающие выразили уверенность, что представленный перевод станет важным шагом на пути к углублению взаимодействия между Туркменистаном и Японией.

Проведение церемонии стало знаковым событием, подчеркивающим важность культурной дипломатии как средства формирования устойчивых международных связей. Перевод книги «Ýaşlar – Watanuň daýanjy» на японский язык свидетельствует о высоком уровне двустороннего сотрудничества и служит основой для дальнейшего углубления отношений.

Таким образом, данное торжественное мероприятие не только подчеркнуло значимость культурного обмена, но и продемонстрировало, что принципы, изложенные в книге, имеют универсальное значение также и далеко за пределами Туркменистана.

Дуньягозель БАБАХАНОВА,
преподаватель кафедры
мировых языков.

TÄZE ÝYLYŇ ŞAT TOÝY

Täze ýyl baýramçylygy bilen baglanşyklý gyzukly maglumatlar

* Maglumatlara görä, takmynan, XVII asyryň ahyryna çenli bütün dünýäde Täze ýyl baýramçylygy mart aýunyň başynda — ýazky ekin möwsümünde belenilipdir. Miladydan öňki 46-njy ýylda Ýuliy Sezaryň täze ýyly 1-nji ýanwardan başlamak karary hakyndaky maglumatlar hem bar, emma şol döwürde bu döňden ýaýramandyr.

* Russiyada Täze ýyly giňden nyşanlamak däbi Pýotr I döwründe peýda bolupdyr. Şunuň bilen baglylykda, birnäçe ýyl Ýewropada ýaşap, olaryň durmuş ýagdaýlaryny öwrenen rus imperatory 1699-njy ýylyň dekabrynda degişli permany çykarypdyr.

* Täze ýylda sowgat bermek däbi gadymy Rimde döräpdir. Yeri gelende aýtsak, Täze ýyl nähili garşy alynsa, tutuş ýyl şeýle geçýär diýen aýtgylar hem şol ýerde ýüze çykypdyr.

* Ginnesiň rekordlar kitabyndaky maglumatlara görä, iň uly arça agajy 2009-njy ýylda Meksikada gurlupdyr. Bu emeli Täze ýyl agajynyň beýikligi 110 metr 35 santimetr, onuň aýlawy bolsa 35 metre ýetipdir.

* Täze ýyl baýramçylygy dürli ýurtlarda özboluşly ýagdaýda belenilýär. Angliýada Täze ýyl sowgatsyz we maşgala bilen bilelikde belenilmeýär. Bu baýramçylyk üçin däbe öwrülen ýörite tagam ýok.

* Şotlandiýada Täze ýylyň garşy alnyşy Roždestwodan has möhüm ähmiýete eýe bolup durýar. Şotlandiýanyň Täze ýylynyň iň möhüm işleriniň biri, ilkinji nobatda, öý tertiplemekdir. Sagadyň ilkinji jaýynda öýüň eýesi gapyny giň açýar we iň soňky jaňa çenli saklap durýar, şeýlelik bilen köne ýyly çykaryp goýberýär, Täze ýyl bolsa girýär. Şeýle hem Şotlandiýada Täze ýyldan soň ilkinji öýe giren adam bu maşgalanyň maddy ýagdaýyna täsir edýär diýip hasaplaýarlar.

* Beýik Britaniýada Täze ýyly garşylamak dabarasý biraz tapawutlyrak bolup, sagat 12-de jaň kakylap başlanda, köne ýyly çykarmak üçin arka gapy açylýar we iň soňky jaýynda bolsa esasy gapy açylýp, Täze ýyl girizilýär. Angliýalylylar üçin Täze ýylyň ilkinji günü ýakyn geçmiş bilen syrly geljegiň arasyndaky araçäk hasaplanýar.

* Ispaniýada Täze ýyl baýramçylygy köpçülik bilen belenilýär. Baýram gijesinde adamlar baş meýdançalara üýşýärler. Ispaniýanyň Täze ýyl

dabaralarynyň iň gyzyklasy 12 sany üzüm iýmek däbidir. Täze ýyl baýramçylygynyň öňü syrasynda sagadyň her zaňynda bir sany üzüm iýýärler we arzuw edýärler. Bu döň ilkinji gezek 1897-nji ýylyň dekabrynda oýlanyp tapylypdyr.

* 1-nji ýanwar Ýaponiýa üçin iň möhüm baýramlaryň möwsüminiň başlangyjy hasaplanýar. Ýaponiýalylylar bu döwri «Syo: gatsu» diýip atlandyýarlar. «Syo: gatsu» ýanwar aýynyň adyny aňladypdyr. 1-nji ýanwar — «gandzitsu» milli baýram günüdür. Baýram üçin däbe öwrülen her dürli ajaýyp bezegler taýýarlanylýar. Maşgalalar ýörite Täze ýyl naharyny — oseti rýorini iýýärler.

* Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda 1-nji ýanwarda resmi taýdan Täze ýyl belenilýär. Bu baýramçylyga Amerikanyň ilaty noýabr aýynyň ahyryndan başlap taýýarlyk görüp başlaýar. Amerikalylar, adatça, Täze ýyly restoranlarda dostlary bilen bilelikde, aşamky klublarda, teatrlarda hem-de maşgalasy bilen belleýärler. Täze ýyl gijesinde ajaýyp feýerwerkler asmany bezeýär. Amerikalylaryň pikirine görä, iň esasy we iň gyzykly Täze ýyl dabarasý Nýu-Yorkdaky Taým-skwerde geçirilýär.

* Awstraliýada Täze ýyl baýramçylygy tomusda belenilýär. Baýramçylyk çäreleriniň ählisi açyk asmanyň astynda geçirilýär. Dünýädäki iň uly feýerwerk şüweleni ýarym gije Sidneýde başlanýar. Oňa tomaşa etmäge millionlarça adamlar ýugnanýar. Melburnda tans aksamalary geçirilip, 500 müň töweregi syýahatçylar toplanýar.

Taýýarlanlar: Aziza HUDAÝNAZAROWA,
Merjen ORAZDURDYÝEWA,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň talyplary.

Исключительно важное место в деятельности Постоянного представительства Туркменистана при ООН занимала внешнеполитическая информация: систематическое информирование нашего прави-

разьянять им суть нашей политики нейтралитета, идея которой базировалась на ряде аргументов. И конечно, первостепенную роль при этом играли факторы экономического характера, связанные

в регионе и в целом на планете, налаживания международного сотрудничества. Мы стремимся иметь со всеми народами равные и равные отношения, а наш национальный интерес реализуется

НАДО ИЗ ИНТЕРЕСА К ТУРКМЕНИСТАНУ ИЗВЛЕКАТЬ СОБСТВЕННЫЙ ИНТЕРЕС

тельства о деятельности ООН, ознакомление представителей мирового сообщества с внутренней и внешней политикой нашего государства. И особая заинтересованность первого Постоянного представителя нашего государства при этой самой крупной и влиятельной межправительственной Организации в мире, Посла и профессора Амангельды Рахманова в последовательном разъяснении смысла осуществляемых нами внутри и

с возрастанием интереса крупных держав к стратегическим запасам углеводородных ресурсов Туркменистана. Нейтральный внешнеполитический курс нашей страны был призван создавать благоприятные условия для сотрудничества всех государств, заинтересованных в разработке ресурсов страны, исключив при этом проявления нездорового интереса. Кроме того, усилия нашей страны были нацелены на максимальное

через экономическую открытость и политическую непредвзятость. Наша нейтральная доктрина имеет поистине многопрофильный характер и реализация её потенциала является основной задачей туркменской дипломатии. Я также говорил, что нет сомнения, что в ближайшее время будет разработана Концепция постоянного нейтралитета Туркменистана, а также концепция развития его отношений с ООН и другими международными организациями. И как показывает накопленный нами опыт, нейтралитет все прочнее входил в сознание нашего народа как подлинное национальное достоинство.

Прежде всего мои выступления с высокой трибуны ООН, на заседаниях сессий её учреждений, в которых я изложил контуры внутренней и внешней политики нашей страны, принципы, которыми Туркменистан руководствуется при решении международных проблем, встречи — эти и другие эффективные акции имели огромное значение в популяризации нашей нейтральной политики, в её признании и поддержке мировым сообществом. Об этом свидетельствуют и следующие факты.

27 октября 1992 года исполнялся Первая годовщина провозглашения независимости Туркменистана. По этому знаменательному случаю в постпредстве я устроил большой прием, на котором присутствовали около 450 человек — ответственные работники ООН, послы-главы дипломатических представительств, представители деловых кругов США, туркменской диаспоры в стране пребывания, корреспонденты.

Выражая благодарность гостям за принятие приглашения, я коротко, но содержательно ознакомил их с опытом становления моей страны. Заместитель Генерального секретаря ООН В. Ф. Петровский, послы самым теплым образом поздравили меня в связи с этим историческим днем, пожелали нашему народу всяческих успехов.

(Продолжение следует).

Амангельды РАХМАНОВ,

заведующий кафедрой международных отношений и дипломатии Института международных отношений МИД Туркменистана, Чрезвычайный и Полномочный посол Туркменистана, Заслуженный дипломат Туркменистана, профессор, доктор исторических наук, кандидат философских наук.

MASTERING DIPLOMACY: Lessons from Experts for Future Generations

Turkmenistan places great importance on International Neutrality Day, celebrated annually on December 12th. The Institute of International Relations of the MFA of Turkmenistan, a leading institution for diplomatic training in the country, plays a central role in these commemorations. The event, hosted at the Institute of International Relations of the MFA of Turkmenistan, witnessed the participation of esteemed guests, including representatives from foreign diplomatic missions and heads of diplomatic missions accredited to Turkmenistan.

In December 2024, the Institute of International Relations of the MFA of Turkmenistan hosted a series of significant lectures and seminars aimed at enhancing the country's diplomatic training and fostering deeper international cooperation.

On December 3, Ambassador Batyr Rejepov of Turkmenistan to Kazakhstan delivered a comprehensive lecture on the strong ties between Turkmenistan and Kazakhstan, highlighting their joint efforts in global diplomacy and the unique characteristics of Kazakh diplomatic practices. Just days later, on December 6, Esen Aydogdyev, Turkmenistan's Ambassador to Russia, held a lecture and emphasized a key area of Turkmenistan's foreign policy, providing valuable insights into the country's initiatives on this front.

On December 9, Turkmenistan's Ambassador to the United States, Orazov Meret Bayramovich, addressed the intricacies of Turkmen-U.S. relations and discussed the country's active role in international organizations.

On December 10, Ambassador Mekan Ishangulyev, representing Turkmenistan to Turkiye, conducted a session on preventive diplomacy, emphasizing the country's efforts in conflict prevention and resolution.

The focus on international cooperation continued on December 23, when Ambassador to Japan Atadurdy Bayramov provided an in-depth analysis of Turkmen-Japanese relations, covering economic diplomacy, international cooperation, and Japan's diplomatic practices.

The month concluded on December 24 with a seminar led by Ambassador to Belgium Sapar Palvanov, who shared insights into Turkmenistan's commitment to the United Nations Sustainable Development Goals.

The interactions with distinguished ambassadors had a significant impact on young professionals pursuing careers in international relations. These sessions offered a rare chance to receive answers to their questions and acquire essential knowledge about diplomatic protocol and etiquette, vital for their professional growth. By blending theoretical concepts with practical experience, the sessions empowered students to apply their learning in meaningful ways.

The announcement of 2025 as the «International Year of Peace and Trust» highlights our nation's unwavering resolve to champion global peace, strengthen unity among countries, and advocate for conflict resolution through peaceful negotiations. This vision is consistently reflected in our prominent role on the world stage, particularly within the United Nations.

We, as the future generation, extend our heartfelt gratitude to the National Leader of the Turkmen People, Chairman of the Halk Maslahaty of Turkmenistan, Hero Arkadag, and Arkadagly Hero Serdar. We sincerely wish them sound health, longevity, and enduring success in their noble endeavors for the prosperity and well-being of our nation and state!

Aylar NEDIROVA,
the 2nd year student of the
Faculty of International
Relations.

27 декабрь в столице Узбекистана состоялась торжественная церемония открытия трехэтажного жилого дома для сотрудников посольства Туркменистана при участии делегации Туркменистана во главе с заместителем министра иностранных дел Ахметом Гурбановым, представителей МИД Узбекистана, дипломатического корпуса и общественных организаций.

«Ähli mekan-zamanlaryň çyn-hakyky raýaty»

2024-nji ýylyň
31-nji dekabry

https://www.iirmfa.edu.tm

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Baba SARYÝEW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň
uly mugallymy, filologiýa
ylymlarynyň kandidaty.

Häzirki wagtda dana Magtymgulynyň ömrüni we döredijiligini düýpli öwrenmek, dünýä ýaýmak boýunça giňden ýaýbaňlandyrylan işler alnyp barylýar. 2023-nji ýylda Türkmenistanyň teklip etmeginde Magtymguly Pyragynyň golyazmalar ýygynyndy ÝUNESKO-nyň «Dünýäniň hakydasy» maksatnamasynyň halkara sanawyna girizildi. Munuň özi beýik şahyryň dünýä möçberinde abraý-mertebesiniň ykrar edilmeğidir.

Magtymguly Pyragynyň ömrüniň we edebi mirasynyň şeýle düýpli, çuňňur öwrenilmeginiň esasynda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň taýsyz tagallalarynyň ýatýandygyny aýratyn nygtap geçmelidir.

«Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» diýlip atlandyrylan 2024-nji ýylda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllygy halkara derejesinde ýokary guramaçylykly alnyp barylýar. Ýurdumyzda we daşary ýurtlaryň birnäçesinde Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 300 ýyllyk toýy mynasybetli medeni çäreleriň ençemesi geçirildi. Bizi begendiren esasy zatlaryň biri-de akyl-dar şahyryň goşgularynyň birnäçe dillere terjime edilmeğidir. Mundan beýläk-de bu iş dowam etdiriler. Şeýlelikde, beýik söz usadynyň eserlerine teňşe gaýry ýurtly okyjylar indi olary öz ene dillerinde okamaga mümkinçilik alarlar.

Edil medeniýet deýin özleriniň çuňňur pähim-paýhasly, ylmy-filosofiki eserlerini dünýä peşgeş beren beýik akyl-darlar hem halklary biri-birine ýakynlaşdyrýarlar. Başgaça aýdanymyzda, olaryň eserlerini halklaryň arasyndaky ruhy-medeni köpri hökmünde häsiýetlendirmek mümkin. Çuňňur paýhasa ýugrulan eserler teňşe okyjylaryň ýüreklerine barýan ýoly özleri gurýar. Dünýä edebiýatynyň şamçyragy Magtymguly Pyragynyň goşgulary-da hut şolaryň hataryndadyr.

Dana Magtymguly her sözi goşgy setirlerine salanynda juda seresap çemeleşipdir. Onuň özünden-de, özgelerden-de bu babatda talaby örän ýokary bolupdyr. Onuň garaýyşyça, söz gysga, düşnükli we manyly bolmaly. Muny ussat şahyryň goşgulary tassyklaýar:

*Ýa lal otur, ýa dür saçgyl...
Her sözüň bir dürdür kämil bolana...*

*Magtymguly, sözüň gysga, şerhi köp,
Bilmeze hiç, bilenlere nyrhy köp...*

*Taraşlap şaglatgyl köňle geleniň,
Senden soňkulara ýadygär bolar.*

Beýik Magtymgulynyň «taraşlap şagladan» sözleri kyn günde ýaşayan halkyň ruhuny galgynyndyrypdyr. Onuň «dür saçyan» setirleri dil-den-dile geçipdir. Ussat şahyryň, beýik dananyň:

*Magtymguly, söz binýadyň,
agzynda ýakynyň-ýadyň...*

*Ismim düşdi ilden-ile,
Nagys ederler dilden-dile.*

— diýip aýdyşy ýaly, Magtymgulynyň ady heniz özi ýaşap ýörkä bütün Orta Aziýa halklarynyň arasynda, Eýranda, Owganystanda meşhur bolupdyr.

Edebiýaty öwreniji alymlar Magtymgulynyň syýahatçy, jahankeşde adam bolandygyny biragyndan tassyklaýarlar. Onuň goşgularyndan çen tutup aýtsaň, ol bütün Orta Aziýa ýurtlaryny, Kawkazy, Eýrany, Owganystany, Hindistany, Yragy, Siriýany görüpdir. Ol bu ýurtlara kerwenlere goşulyp aýlanypdyr. Goşgularynda atlaryny agzaýan ussatlarynyň, halypalarynyň aramgählerine baryp, zyýarat edipdir. Onuň alymlar, şahyrlar, sazandalar bilen duşuşygyňy ikeriňlenmän aýdyp bolar. Elbetde, şeýle duşuşyklarda goşgy hem okalandy, aýdym-saz hem bolandy. Muny şahyryň şeýle syýahatlaryň birinde ýazan «Ýaýlahlary bar» sygryndan hem görmek bolýar:

*Sapar edip barsak, Nowşah mülküne,
Köňül istäni dek ýaýlahlary bar.*

*Magtymguly, sazdyr söhbetdir işiň,
Ajaldan, gaýrydan bolmaz teňbüşiň,
Baýlaryň, pakyryň, ähli derwüşüň,
Ýurdy bolar ýaly parsahlary bar.*

Alymlaryň ygtybarly edebiýatlara salgylanyp, berýän maglumatlaryna görä, şahyryň eserleri goňşy doganlyk halklaryň arasynda ir döwürde — XVIII-XIX asyrlarda meşhur bolupdyr. Bu bolsa halklaryň arasyndaky medeni we edebi gatnaşyklaryň hemişe-de bolandygyna şaýatlyk edýär.

2024-nji ýylyň 11-nji oktyabrynda paýtagtymyzda «Döwürleriň we siwilizasiýalaryň özara arabaglanyşygy — parahatçylygyň we ösüşiň binýady» atly halkara forum geçirilip, oňa dünýä döwletleriniň ençemesiniň Baştutanlary we ýokary derejeli wekilleri gatnaşyp, çuňňur mazmunly çykyşlary etdiler. Gahryman Arkadagymyzyň: «Ähli mekan-zamanlaryň çyn-hakyky raýaty» diýip belleşý ýaly, beýik akyl-daryň sygyrlarynyň umumadamzat üçin gymmatly hazynadygyna üns çekdiler. Bu bolsa Gündogar edebiýatynyň meşhur söz usadynyň, beýik halypa-

nyň doglan gününüň 300 ýyllygy belenilýän şanly ýylda uly abraýyň, hormatyň, çyn ýürekden ykrar etmekligiň nyşanydyr. Bu babatda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow öz çykyşynda şeýle diýdi: «Magtymgulynyň baý mazmunly beýik mirasy türkmen döwletiniň daşary syýasatynyň esasy kesgitledi. Onuň parahatçylyk, adalatlylyk, ynsanperwerlik, dost-doganlyk we ähli halklara hormat goýmak baradaky düýpli pikirleri beýleki döwletler bilen özara gatnaşykda möhüm ähmiýete eýe bolýar. Türkmenleriň milli häsiýetiniň kemala gelmeginde uly hyzmaty bitiren akyl-dar şahyr köp ýurtlara aýlanyp görüp, dünýä akyl ýetiripdir. Bu bolsa onuň aň-düşünjesinde öçmejek yz galdyrypdyr. Dünýä-garaýyşynyň kämil bolmagyna, halklaryň arasynda medeniýetleriň, bilimleriň özara baýlaşmagyna getiripdir.»

«Asla adamzada aýy söz urma» diýip ýazan ynsanperwer şahyryň öz şahyrlary hasaplaýan, ony ýürekden söýýän halklar az däl. Öňde belläp geçişimiz ýaly, şu ýylyň 11-nji oktyabrynda gözəl paýtagtymyz Aşgabat şäherinde geçirilen «Döwürleriň we siwilizasiýalaryň arabaglanyşygy — parahatçylygyň we ösüşiň binýady» atly halkara foruma dünýä döwletleriniň ençemesiniň Baştutanlary we ýokary derejeli wekilleri gatnaşdylar. Olaryň öz çykyşlarynda beýik Magtymguly Pyragy barada aýdan ganatly sözleri türkmen halkynyň buýsançly başyny göge directdi. Şol çykyşlardan käbir parçalara ýüzlenmegi makul bildik. Gazagystan Respublikasynyň Prezidenti şeýle diýdi: «Şahyryň sygryýetinde ynsanperwer garaýyşlar dabalandyrylýar, onuň goşgulary biziň hemmämize parahatçylygyň, ynanyşmagyň, özara hormatyň müdimi gymmatlyklar bolup durýandygyny ýene bir gezek ýatladýar. Magtymgulynyň eserleri diňe bir geçmişde bolan wakalaryň düýp mazmunyna göz ýetirmäge däl-de, adamzadyň häzirki döwürdäki meselelerine düşünmäge mümkinçilik berýär. Akyl-dar türkmen milletiniň hem-de döwletliginiň kemala gelmegine uly goşant goşdy.»

(Dowamy bar).

Посол Казахстана в Туркменистане Нурлан Ногаев с 17 по 18 декабря совершил рабочий визит в Балканский вelayat, в ходе которого встретился с хакимом Балканского вelayata и хакимом города Туркменбаши.

Baş redaktor
Tüzegül KULJIKOWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätip: B.Garaýew.
Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.
Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, O.Çaryýarowa,
A.Nobatowa, Y.Hallyýew.

Korrektorlar: A.Döwletowa, M.Orazdurdyýewa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdiniýazow, A.Göklenow,
R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,
B.Karaýew, M.Gandymowa, P.Çaryýew,
J.Pürjähewa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com